

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัย

๕.๑ สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาพฤติกรรมด้านความกตัญญูทเวที ต่อบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ตำบลเขวาสองแอม อำเภอรือเสาะ จังหวัดร้อยเอ็ด ผู้วิจัยได้สรุปประเด็นสำคัญตามจุดประสงค์ ดังนี้

๑.ความกตัญญูทเวทีตามนัยแห่งในพระพุทธศาสนาเถรวาท

ความกตัญญูเป็นคุณธรรมพื้นฐานของมนุษย์ที่จะต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อกันและกัน ด้วยความสำนึกในบุญคุณของคนอื่นที่ทำได้แล้วแก่ตน ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ไม่ว่าจะทำให้แก่ตนหรือไม่ก็ตาม โดยความบริสุทธิ์ใจ ส่วนกตเวที มี ๒ ลักษณะ คือ ประกาศคุณท่าน ได้แก่ ประกาศความดีของผู้พระคุณต่อตน หรือด้วยการปฏิบัติตนเป็นคนดี และ ตอบแทนคุณท่าน ได้แก่ การตอบแทนด้วยวัตถุสิ่งของ ด้วยการรับใช้ดูแล ด้วยความเคารพเชื่อฟัง เป็นต้น

ประโยชน์ของความกตัญญู และโทษของการไม่มีความกตัญญูทั้งต่อตนเองและต่อสังคม บุคคลผู้มีความกตัญญูเป็นคนดีและรักษาความดีไว้ได้ เป็นผู้นำคบค้าสมาคม ได้รับการยกย่องสรรเสริญ ความกตัญญูยังทำให้คนในสังคมช่วยเหลือกัน พึ่งพาอาศัยอยู่กันด้วยดี มีความร่มเย็นเป็นสุข ส่วนโทษของการไม่มีความกตัญญู ย่อมทำให้ตนเองและสังคม มีแต่ความทุกข์ ความเดือดร้อน ความเสื่อม หากคบค้าสมาคมได้ยาก เมื่อเป็นเช่นนี้ ทั้งตนเองและสังคม ย่อมจะได้รับโทษของการไม่มีความกตัญญู หลักธรรมที่ส่งเสริมความกตัญญู คือ สังคหวัตถุ ๔ พรหมวิหาร ๔ ฌราวาสธรรม ๔ โภคอาทิยะ ๕ การละ ๖ สาราณียธรรม ๖ ทิศ ๖ เป็นต้น

ความกตัญญูทเวทีเป็นคุณธรรมของคนดี มีบทบาทและอิทธิพลต่อสังคมและประเพณีไทยอย่างยิ่ง มีบทบาทอันจะทำให้สถาบันครอบครัวและสังคมมั่นคง ซึ่งเป็นหลักธรรมพื้นฐานที่ทำให้มนุษย์รู้จักการกระทำหน้าที่อันเหมาะสมของตน โดยเริ่มจากความรับผิดชอบต่อตนเอง ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในสถาบันครอบครัว โดยบิดามารดาทำหน้าที่ในฐานะบุพการี และบุตรธิดาปฏิบัติหน้าที่ต่อบิดามารดาในฐานะผู้มีความกตัญญูทเวที อันจะขยายผลในสังคมที่กว้างออกไป ความกตัญญูช่วยให้โลกอยู่รอดไม่มีปัญหา ปัญหาคนชราไม่มีคนเลี้ยง ปัญหาสงคราม ปัญหาความโหดร้ายทารุณ ปัญหาการเมือง ปัญหาเศรษฐกิจ ก็จะหมดไป

**๒. พฤติกรรมด้านความกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด สรุปผลการศึกษาดังนี้**

๑) ท่านเลี้ยงเรามาแล้ว เลี้ยงท่านตอบ โดยรวมสรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

การแสดงผลพฤติกรรมด้านกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ด้านท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ คือ นักเรียนเตรียมอาหาร
และน้ำดื่มให้มารดาบิดา ดูแลทำความสะอาดห้องนอนของมารดา จัดอาหารและยาตามที่แพทย์
ให้มารดาบิดาเมื่อเจ็บป่วย และซื้ออาหารหรือผลไม้ที่มารดาบิดาชอบมากมาฝาก นักเรียนซัก
เสื้อผ้าให้มารดาบิดา และตัดเล็บมือเล็บเท้าให้มารดาบิดา เป็นต้น

๒) ช่วยทำการงานของท่าน สรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

การแสดงผลพฤติกรรมด้านกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ด้านช่วยทำการงานของท่าน นักเรียนหุงข้าวทำกับข้าวให้บิดา
มารดารับประทาน กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างถ้วยล้างจาน กรอกน้ำใส่ขวดตู้เย็น เก็บสิ่งของ
เครื่องใช้ภายในบ้านอย่างระมัดระวัง ช่วยทำธุระภายนอกบ้านแทนบิดา มารดา ไปซื้อของนอก
บ้านแทนบิดามารดา และช่วยขัดล้างห้องน้ำให้บิดามารดา เป็นต้น

๓) ดำรงวงศ์ตระกูล สรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

การแสดงผลพฤติกรรมด้านกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ด้านดำรงวงศ์ตระกูล คือ นักเรียนไหว้บิดามารดาก่อนออกจาก
บ้านและกลับเข้าบ้าน นักเรียนเป็นคนดีมีนิสัยมัธยัสถ์ ขยันตั้งใจเรียนหนังสือ พยายามให้กำลังใจ
บิดามารดาเมื่อท่านเบื่อหน่ายหรือท้อแท้ กล่าวชื่นชมยกย่องบิดามารดาให้คนอื่นฟัง กล่าว
ขอบคุณทุกครั้งที่ยึดมั่นบิดามารดาให้ของหรือให้ความช่วยเหลือ นักเรียนไม่กระทำเรื่องให้บิดามารดา
ต้องเสียใจ เช่นหนีโรงเรียน หนีออกจากบ้าน เป็นต้น

๔) ประพฤติตนให้เหมาะสมแก่การรับทรัพย์มรดก สรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

การแสดงผลพฤติกรรมด้านกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ด้านประพฤติดนให้เหมาะสมแก่การรับทรัพย์มรดก คือ นักเรียน
พูดคุยกับบิดามารดาดำเนินการตามสภาพเรียบร้อย ให้ของขวัญแก่บิดามารดาในโอกาสพิเศษ
เช่นวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันแม่ เป็นต้น เสียใจเมื่อพูดโกหกบิดามารดาได้เถียงบิดามารดา
เป็นต้น

๕) ทำบุญอุทิศให้ท่านเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว สรุปพฤติกรรมได้ดังนี้

การแสดงผลพฤติกรรมด้านกตัญญูทวนที่ต่อบิดามารดา ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ด้านทำบุญอุทิศให้ท่านเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว คือ นักเรียนชวน

บิณฑบาตไปถวายสังฆทานที่วัดเพื่ออุทิศส่วนกุศลให้บรรพบุรุษ ทำบุญทอดกฐิน ผ้าป่าเพื่อสร้างวัด เป็นต้น นักเรียนชวนบิณฑบาตให้ทำบุญปล่อยนกปล่อยปลาในวัดเกิด นักเรียนชวนบิณฑบาตร่วมทำบุญตักบาตรในเทศกาลต่างๆ เช่นวันขึ้นปีใหม่ วันสงกรานต์ วันเข้าพรรษา วันออกพรรษา เป็นต้น นักเรียนชวนบิณฑบาตร่วมทำบุญครอบวันตายของญาติ นักเรียนชวนบิณฑบาตไปเวียนเทียนที่วัดในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา นักเรียนชวนบิณฑบาตให้สวดมนต์ ไหว้พระก่อนนอน นั่งสมาธิไปฟังเทศน์ที่วัดในวันพระ ชวนให้บิณฑบาตบริจาคเงินซื้อโลงศพให้ศพที่ไม่มีญาติ เป็นต้น

๓. แนวทางการปลูกฝังกตัญญูทศวิถีต่อบิณฑบาตของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบ้านหนองช้าง ตำบลเขาวง อำเภอธวัชบุรี จังหวัดร้อยเอ็ด

สรุปได้ดังนี้คือ สถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนาที่ควรจะให้ความรู้ทางพระพุทธศาสนาเพื่อช่วยกระตุ้นเตือน และปลูกฝังคุณธรรมโดยเฉพาะความกตัญญูทศวิถีให้เกิดขึ้นกับเด็กโดยผ่านขบวนการปลูกฝังและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การเข้าค่ายอบรมคุณธรรม การปฏิบัติธรรม ตลอดทั้งกิจกรรมวันแม่ วันพ่อรวมถึงการพาเด็กเข้าวัดทำบุญ ตักบาตร ไหว้พระ สวดมนต์ นั่งสมาธิภาวนา เป็นต้น เพราะความกตัญญูทศวิถีที่นั่นเป็นความเชื่อที่มีมาควบคู่กับสังคมไทยจนเป็นวัฒนธรรมอันดีงามของชาวพุทธ ซึ่งมีการอบรมสั่งสอนและถ่ายทอดกันมาเป็นระยะเวลาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะบิณฑบาตได้รับยกย่องว่าเป็นพรหมของบุตร เป็นบุรพเทพ บุรพาจารย์ และอาหุไนยบุคคล หรือพระอรหันต์ของบุตรธิดาซึ่งมีวิธีการแสดงความกตัญญูทศวิถีของนักเรียนจะต้องตอบแทนพระคุณท่านสามารถกระทำได้โดยท่านเลี้ยงเรามาแล้วเลี้ยงท่านตอบ ช่วยทำการทำงานของ ท่าน ดำรงวงศ์ตระกูล ประพฤติตนให้เหมาะสมแก่การรับทรัพย์มรดก ทำบุญอุทิศให้ท่านเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว เพราะการบำรุงบิณฑบาตนั้นจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่นักเรียนจะต้องกระทำทันทีที่มีโอกาสในปัจจุบันโดยไม่ต้องรอโอกาสมาถึง ต้องรีบทำทันที ดังนี้

๑. ด้านการเลี้ยงดูมารดาบิดา คือ การนอบน้อมด้วยกาย แสดงความเคารพด้วยวาจา ฝึกรักษาพยาบาลในเวลาไม่สบาย ทำการงานช่วยเหลือบิดามารดา การดำรงวงศ์ตระกูล ประพฤติตนให้สมควรที่จะรับทรัพย์มรดก

๒. ด้านการช่วยทำการงานของท่าน คือ เตรียมอาหารให้มารดาบิดารับประทาน กวาดบ้านถูบ้านให้มารดาบิดาดูแลทำความสะอาดห้องนอนของมารดาบิดา และจัดอาหารให้มารดาบิดาเมื่อท่านเจ็บป่วย

๓. ด้านการทำบุญอุทิศให้มารดาบิดาเมื่อท่านล่วงลับไปแล้ว คือ มั่นทำบุญตักบาตรถึง บิดา หรือมารดา ที่ล่วงลับไปแล้ว มั่นถวายสังฆทาน เข้าวัดฟังธรรมแผ่เมตตาแก่ผู้ที่ล่วงลับไปแล้ว ด้วยใจบริสุทธิ์

๔. ด้านการประพฤติดนให้สมควรได้รับมรดก คือ มีความกตัญญูทดแทน ต่อบิดามารดา โดยการเลี้ยงดูบิดามารดาเป็นการตอบแทน เลี้ยงดูพ่อแม่ยามแก่เฒ่าอย่าปล่อยให้ท่านอดร้อนท้อใจ ในวัยชรา ช่วยทำกิจการงานของท่าน ไม่นิ่งดูตายเป็นคนไร้น้ำใจเข้าไปช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่ ดำรงวงศ์ตระกูลไม่ทำตระกูลให้เสื่อมและเสียหาย

๕. ด้านการดำรงวงศ์ตระกูล คือ นักเรียนที่ดีควรจะเป็นผู้มีความกตัญญูทดแทน ที่มี คุณธรรม จริยธรรม จะต้องมึธรรมะในการดำเนินชีวิต เช่น การเสียสละ การมีระเบียบวินัยและ รับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเอง

๕.๒ ข้อเสนอแนะ

ในการทำวิจัยครั้งต่อไป ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

๑) ศึกษาผลกระทบที่บุตรธิดาได้รับจากการไม่บำรุงบิดามารดาที่ปรากฏในนิทาน ชาดกกับในนิทานธรรมบท

๒) ศึกษาหลักกตัญญูทดแทนที่ปรากฏในนิทานธรรมบทกับในนิทานชาดกศึกษา

๓) ศึกษาปัญหาที่เกิดจากการที่บุตรธิดาไม่บำรุงบิดามารดาในปัจจุบันที่ส่งผล กระทบต่อการที่ผู้สูงวัยถูกทอดทิ้งในจังหวัดต่างๆ

๔) ศึกษาพฤติกรรมด้านกตัญญูทดแทนต่อบิดามารดาของนักเรียนชั้นต่างๆ ให้กว้างขยาย มากขึ้น